

Werken in bomen

Iedere dag een andere boom, een andere locatie en een andere klant: een particulier of de overheid. De klus is iedere dag anders. Een andere omgeving, met andere voorwaarden, een andere aanpak en vooral andere omstandigheden. Is de klus die je moet klaren duidelijk omschreven? Zijn alle materialen en middelen aanwezig om veilig en efficiënt te werk te gaan? Is het team er klaar voor? Allemaal zaken die aandacht vragen maar vaak vrijwel niet aan bod komen in de praktijk.

WOUTER VAN DEN DUNGEN, BOOM&WERK BOOMVERZORGING

Foto Wouter van den Dungen

Dode of aangetaste boom, gevaarlijk om in te klimmen en af te vangen. Wel of niet doen?

Vermakelijke verhalen

Ieder project kenmerkt zich door zaken die bepalend zijn voor wat je wel en niet moet weten. De hoofdaannemer heeft met de klant de wensen en oplossingen besproken en draagt het project over aan zijn team van klimmers en grondmannen die het werk gaan doen. Soms worden er externe freelanceklimmers ingehuurd, maar veelal worden projecten met eigen personeel gedraaid. Heeft de hoofdaannemer de boom goed beoordeeld en de situatie juist ingeschat? Is er een duidelijk plan van aanpak en is de klus te doen in de geschatte tijd? Veel zaken die ons pas bezighouden als we gaan klimmen. Maar stel dat je die klus nooit binnen het tijdsbestek afkrijgt? Dat de boom ook nog eens zwaar is aangetast en klimmen bijna geen optie meer is... Wat dan?

Vaak worden de klussen toch maar weer netjes uitgevoerd door de jongens op de werkvloer. Aan het eind van de dag zijn grenzen verlegd, maar is alles goed afgelopen. Waarom zou je er nog woorden aan vuil maken? Zowel de baas als klant, klimmer en grondmannen zijn tevreden.

Maar ergens blijft er een wrange nasmaak achter. Dit zijn de klussen die worden besproken tijdens een avondje doorzakken aan het kampvuur bij een klimwedstrijd of andere collega-ontmoeting. Je biedt tegen elkaar op wie de spannendste klus heeft geklaard of aan een ongeluk is ontsnapt. Vermakelijke verhalen bij een lekker pilsje, maar ze geven wel aan in welke krappe scenario's wij af en toe moeten en willen werken.

Veilige klus of rampenscenario?

Er zijn dagen dat je voor een boom komt te staan waarvan je al aanvoelt dat er iets niet klopt. Waarbij takken of kroondelen bijna onmogelijk zijn te bereiken of de boom door stormschade of aantastingen onmogelijk veilig is te beklimmen. Er wordt dan driftig op de werkvloer overlegd wat de beste manier is om deze klus toch te kunnen uitvoeren. Ernstige belemmering hierbij is dikwijls het tekort aan tijd en een gebrek aan de juiste middelen. Middelen die eigenlijk nodig zijn om het werk wél veilig te doen, maar die gewoonweg niet voorhanden zijn of uit zuinigheidsoverwegingen niet zijn aangeschaft.

Gewoon vervangen, punt uit

Ik zou bijna een boek kunnen volschrijven over klussen die ik de afgelopen jaren veel handiger en vooral veiliger had kunnen uitvoeren. In de loop der tijd leer je als zelfstandig boomverzorger heel goed te improviseren en al het potentieel handige materiaal naar iedere klus mee te nemen. Sommige bedrijven hebben hier echter geen ruimte of geld voor en schaffen efficiënte materialen dan ook niet aan. Daardoor worden klussen minder efficiënt en vooral gevaarlijker uitgevoerd en blijken klimmers niet sterk genoeg om eisen te stellen en de marges in hun 'werkgebied' duidelijk te bepalen. Wat is de meerwaarde van een investering in de juiste noodzakelijke middelen in verhouding tot verbeterde werkomstandigheden en een veiligere werkgang? Op kantoren zijn er aangepaste stoelen, ergonomische nietmachines en muizen tegen RSI en nog veel meer fratsen. Daar worden kosten noch moeite gespaard voor een optimale situatie. In ons vak is het trend om de situatie zo veel mogelijk te optimaliseren met louter de middelen die voorhanden zijn.

Tijd

In ons vak worden bomen ingeschat en vertaald naar tijd. Die vertaling resulteert in een prijs en overeenkomst tussen opdrachtgever en werknemer in de ruimste zin van het woord. Een boom met veel narigheid duurt langer dan een simpel rechthoekig rechtaan boompje. Als de tijd en middelen ervoor beschikbaar zijn, is de lastigste klus nog leuk om te doen. Is de tijd te krap en zijn middelen niet beschikbaar, dan krijg je een rampscenario. Wij blinken erin uit om dit dan toch relatief schadeloos te volbrengen.

Het probleem wordt óns probleem, en wij boomverzorgers zijn geneigd allerlei capriolen uit te halen om het op te lossen. Efficiënt, ja. Tot op zekere hoogte. Veilig, nee. In veel gevallen worden acties ondernomen zonder na te denken en wordt veiligheid voor even in een hoekje weggeschoven.

Marges

Een boom, een situatie en een plan kunnen altijd door nieuwe of betere inzichten veranderen. Maar als we gaan kijken naar veiligheid en ef-

ficiëntie is een verandering in het plan van aanpak zeker belangrijk. Dat het project dan wordt gewijzigd, verzet of opnieuw beoordeeld naar waarde is niet belangrijk. Er ontstaat zo meer ruimte om juist te handelen en de klus veilig te kunnen draaien zonder dat er buiten de marges wordt gewerkt of dat grenzen ernstig worden verlegd.

In negen van de tien klussen is dit niet van toepassing. Maar juist dat ene klusje waarvan het geheel niet klopt, zorgt ooit voor een veel groter verlies dan gewenst. Dat verlies is in mijn ogen niet acceptabel en kan, door iedere risicovolle klus onmiddellijk naar waarde in te schatten en optimaal uit te voeren, worden teruggebracht tot een absoluut minimum.

Wildwest

Iedere klus kent allerlei randvoorwaarden: riskante zaken waarbij schade moet worden beperkt of uitgesloten. Klanten denken dat wij kunnen vliegen en opdrachtgevers willen dit ons ook graag doen geloven. Als freelancer kom je veel lastigere projecten tegen, vaak ook de

Foto Joost Pijgen

Stormschade-uitdaging. Gebruik inzicht, huur kennis in en pas alle mogelijke middelen en materialen toe.

reden dat je wordt ingehuurd. Het is nu net de kunst om deze lastige klussen als een uitdaging te gaan zien waarbij je alle middelen, benodigde tijd en kunde moet inzetten om veilig en doordacht de klus efficiënt te kunnen klaren.

Zijn de middelen niet aanwezig of wordt het 'wildwest' zaagwerk, dan is het ook zaak die dingen goed te organiseren. Geef de opdrachtgever een duidelijk beeld van de situatie en de door jou geadviseerde oplossing. Dat daar meer tijd en dus ook geld voor nodig is moet geen reden zijn om het toch maar op zijn 'wildwest' te gaan uitvoeren. Wij worden pas serieus genomen als we zelf ook serieus met ons vak omgaan.

Zwakke schakel

In industrieel klimmen worden klussen bijvoorbeeld veel uitvoeriger opgenomen; werk wordt besproken en bekeken met uitvoerenden. Als daar achteraf blijkt dat er nog een zwakke schakel in het systeem zit, wordt meteen een nieuw plan opgesteld. Veiligheid staat voorop. Daar worden kosten noch moeite gespaard om te zorgen voor de mensen die het werk op hoogte uitvoeren.

Is de boom gevaarlijk, de omgeving niet veilig of juist de klimmer niet up-to-date, dan gaat dit altijd ten koste van de marges van veiligheid. Dan kun je wel de nieuwste klimgordel en beste klimlijn hebben met ongelofelijke veiligheidsmarges, maar juist dan ben je willens en wetens gevaarlijk werk aan het doen. De mogelijke gevolgen kennen we allemaal. Maar of we er daadwerkelijk goed en adequaat naar handelen, dat is de vraag.

Climb safe

Een kreet die ik al jarenlang gebruik, net als vele andere klimmers. Maar wat houdt dat nou in? Klim veilig... maar hoe? Zorg nu eens voor een project dat van begin tot eind klopt. Een project dat perfect is georganiseerd en tot in de puntjes is voorbereid en waarbij op middelen noch materialen wordt bespaard. Zorg ervoor dat je opdrachtgever hier ook eens oren naar heeft en het nut ervan inziet. Ga op pad met een duidelijke werksomschrijving, met bijbehorende locatieomschrijving die ook daadwerkelijk iedereen kan zien liggen, voorin de bus als je op de klus bezig bent en er toch ineens een ambu-

lance nodig zou zijn.

Zorg ervoor dat je wél je stalen fliplijn bij je hebt als je kale stammen moet slopen. Huur gewoon die telekraan in als dat echt veiliger en efficiënter blijkt te zijn.

Ga nu eens die extra cursus volgen om je VTA op te krikken en een beter beeld te krijgen bij die wellicht aangetaste stamvoet waarin je aan het klimmen bent.

Maak het klim- en vangstelsysteem efficiënter door te werken met O-rig, DRT, pulley saver, redirect, winchbolder, GRCS, speedline of rigging hub. Bestel nu eens die kettingvangers om ze reserve bij je te hebben wanneer er weer één van je tophandle-kettingzagen is afgebroken.

Vervang nu eens die beschadigde spanband die de bolder op zijn plek moet houden en zo'n tien ton per dag voor zijn kiezen krijgt.

Vernieuw gewoon die (flip)lijn die al wel behoorlijk pluizig begint te worden.

En zeg vooral eens een keertje nee, als de klus echt te link is om zo maar effe snel te doen. Zorg eens echt voor jezelf, want een ander doet dat niet.

Climb safe!